

У жовтні 2020 року споживча інфляція очікувано прискорилася до 2.6% р/р (2.3% р/р у вересні), що відповідало прогнозу, опублікованому в Інфляційному звіті за жовтень 2020 року. У місячному вимірі ціни зросли на 1.0%. Послаблення гривні, подорожчання енергоносіїв та гірші показники врожаю окремих культур формували проінфляційний тиск. Натомість інфляцію стримувало збільшення пропозиції інших продуктів харчування (щодо частини продуктів збільшення пропозиції мало тимчасовий характер), а також слабкий споживчий попит на окремі товари. Як наслідок споживча інфляція і далі перебувала нижче цільового діапазону 5% ± 1 в.п.

Базова інфляція

Базова інфляція очікувано прискорилася (до 3.2% р/р).

Підвищилися темпи зростання цін на продовольчі товари (до 3.4% р/р). Досить стрімко подорожчала олія на тлі нижчого врожаю соняшнику та вищих експортних цін. Це, своєю чергою, позначилося й на вартості майонезу та маргарину. Крім того, підвищилися темпи зростання цін на хліб та макаронні вироби внаслідок подорожчання сировини (зернових) та енергетичних ресурсів. Зростання виробничих витрат призвело до підвищення цін на м'ясні продукти. Натомість сповільнилося подорожчання сирів та вершкового масла, що пов'язано з вищою пропозицією, у тому числі за рахунок імпорту (обсяги імпорту молочної продукції у вересні-жовтні у фізичних обсягах зросли на 67% р/р).

Вищими темпами також зростали ціни на непродовольчі товари (0.8% р/р), насамперед унаслідок послаблення гривні. Так, відновилося зростання цін на побутову техніку, сповільнилося падіння цін на електроніку, а зростання вартості меблів та автомобілів прискорилося. Водночас зберігалось падіння цін на одяг і взуття (на 5.1% р/р), зокрема через нижчий попит у зв'язку зі збереженням можливостей навчатися і [працювати віддалено](#).

Темпи зростання вартості послуг сповільнилися (до 6.4% р/р). З одного боку, сповільнення було очікуваним, оскільки вичерпалися ефекти бази порівняння для окремих видів послуг, зокрема телекомунікаційних (торік окремі оператори підвищили тарифи на послуги мобільного зв'язку на тлі зростання виробничих витрат, зокрема інвестиційних та на оплату праці). З іншого боку, ймовірно, додалися ефекти від зростання захворюваності і посилення обмежень в окремих областях. Зокрема, сповільнилося зростання вартості послуг закладів громадського харчування, готелів, кінотеатрів, салонів краси, курсів іноземних мов, оренди житла. Водночас з огляду на погіршення епідемічної ситуації прискорилося зростання вартості послуг лікарень.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Падіння цін на сирі продукти харчування дещо поглибилось (до 1.3% р/р). Зокрема, продовжили

дешевшати овочі. Завдяки більшій пропозиції нижчими, ніж торік, були ціни на картоплю, помідори та огірки. Інші овочі (переважно борщового набору) дешевшали внаслідок нижчої якості врожаю. Із надходженням нового врожаю сповільнилося подорожчання яблук. Збільшення обсягів імпорту зумовило поглиблення падіння цін на банани. Все це переважило подорожчання інших продуктів – борошна, цукру і яєць.

Зміна адміністративно регульованих цін

Зростання адміністративно регульованих цін прискорилося (до 7.5 % р/р). Швидше дорожчав природний газ, що, у свою чергу, призвело до зниження темпів падіння цін на гарячу воду та опалення. Дещо прискорилося зростання цін на тютюнові вироби.

Зміна цін на паливо

Здешевлення палива несуттєво сповільнилося (до 16.6% р/р). Зниження світових цін на нафту було нівельоване значним попитом на паливо внаслідок високої інтенсивності користування автомобілями в умовах пандемії (зокрема, у III кварталі 2020 року через АЗС було реалізовано на 17.5% більше нафтопродуктів, ніж торік), а також послабленням гривні.

Промислова інфляція

У жовтні, після 11-місячного падіння, ціни у промисловості почали зростати в річному вимірі (на 3.2%). Це було зумовлено передусім стрімким зростанням цін на товари, що реалізуються за межі України (до 22.4% р/р). За місяць ІЦВ зріс на 3.8%.

Під впливом висхідних цінових тенденцій на світових товарних ринках та послаблення гривні стрімко зросли ціни у добуванні металевих руд (до 28.3% р/р) та металургії (до 9.5% р/р). Повернулися до зростання ціни у добуванні сирої нафти і природного газу (на 9.8% р/р), що, у свою чергу, далі позначалося (хоча й із невеликою затримкою) на динаміці цін у виробництві коксу та нафтопродуктів (падіння сповільнилося до 4.4% р/р). Подальше зростання вартості природного газу та збереження високих світових цін на добрива призвели до прискорення зростання цін на продукцію хімічної промисловості (до 13.5% р/р).

Дещо вищими темпами зростали ціни у деревообробці та поліграфії, виробництві гумових і пластмасових виробів та у виробництві комп'ютерів, імовірно, через послаблення гривні.

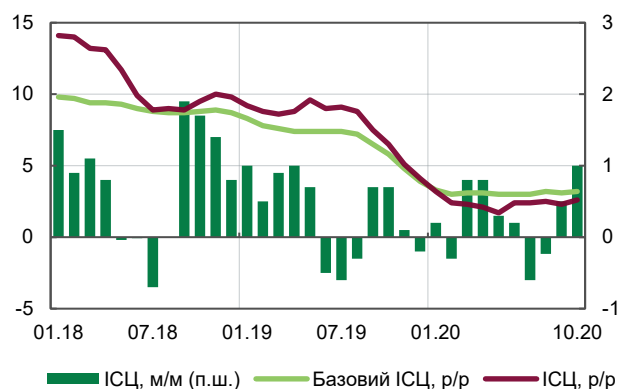
Зростання цін у харчовій промисловості прискорилося (до 15.3% р/р). Найбільший внесок у прискорення мало зростання цін в олійножировій промисловості. Зокрема дорожчали соняшникова олія і шрот на тлі різкого сплеску цін на соняшкову олію на світових товарних ринках (у тому числі через поганий урожай соняшнику у США) та нижчого, ніж торік, урожаю соняшнику в Україні. Стрімко зросли ціни у виробництві цукру через гірші за торішні показники врожаю цукрових буряків та підвищення світових цін унаслідок скорочення пропозиції найбільших виробників цукру у світі

(Бразилія, Індія, Таїланд). Зросли ціни також у виробництві м'яса, хліба. У виробництві молочної продукції зростання цін залишилося на рівні попереднього місяця. Так, зростання виробничих витрат унаслідок подорожчання молочної сировини та зниження обсягів надходження молока на переробку стримувалося посиленням конкуренції з боку імпоротної пропозиції.

Поглибилось падіння цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до 13.3% р/р). Зокрема, зниження цін у виробництві електроенергії, ймовірно, пов'язане зі зміною підходів до реалізації електроенергії для потреб побутових споживачів¹ на тлі збільшення споживання населенням (на 1.8% р/р).

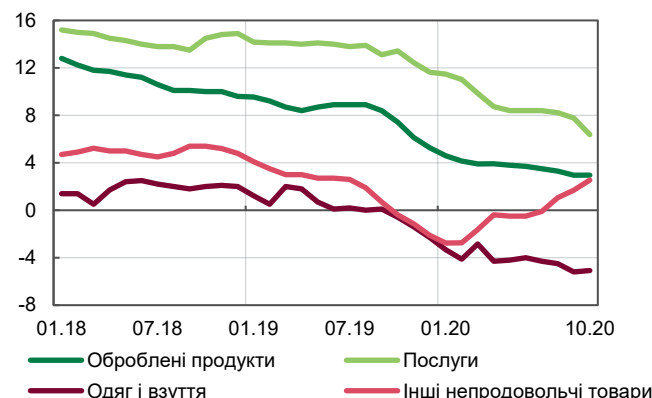
У жовтні 2020 року споживча інфляція в річному вимірі прискорилося, але все одно перебувала нижче цільового діапазону 5% ± 1 в. п. Послаблення гривні, подорожчання енергоносіїв та гірші показники врожаю окремих культур формували проінфляційний тиск. Базова інфляція також очікувано прискорилося

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

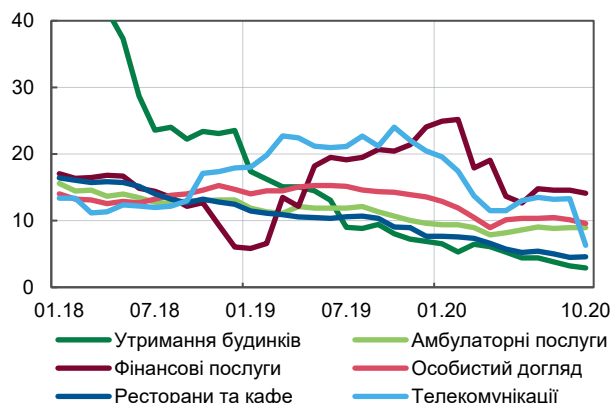
Графік 2. Основні компоненти базового ІЦЦ, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Темпи зростання вартості послуг сповільнились у зв'язку з вичерпанням ефекту бази порівняння для телекомунікаційних послуг та посиленням карантинних обмежень на тлі зростання захворюваності

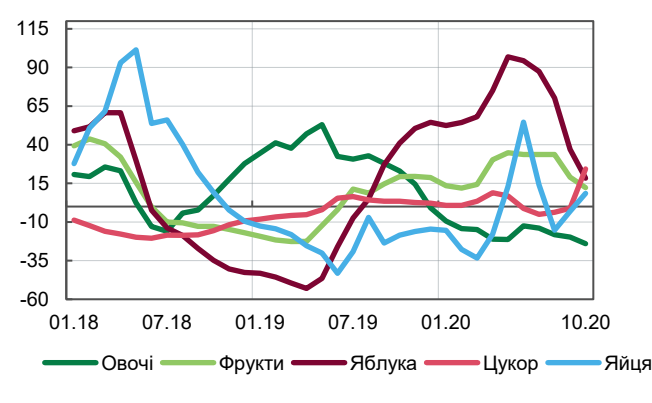
Графік 3. Ціни на окремі ринкові послуги, % р/р

Джерело: ДССУ.

Надходження нового врожаю, значна пропозиція овочів низької якості та нарощування імпорту впродовж останніх місяців сприяли зниженню темпів зростання цін на сирі продукти

Графік 4. Ціни на окремі сирі продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

¹Із середини серпня АЕС і ГЕС зобов'язані продавати таку е/е ДП "Гарантований покупець" за мінімальною ціною, водночас обсяг такої е/е було зменшено до рівнів фактичного споживання населенням. Решту е/е ці виробники можуть продавати за ринковими цінами для непобутових споживачів. Крім того, знижувалися ціни на РДН та ВДР, ймовірно, через зниження попиту на цих ринках, про що свідчить скорочення обсягів торгівлі.

Зростання адміністративно регульованих цін прискорилося через підвищення тарифів на природний газ, гарячу воду та опалення. Тривало і подорожчання тютюнових виробів

Графік 5. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Здешевлення палива дещо сповільнилося. Зниження світових цін на нафту було нівельоване суттєвим попитом на паливо та послабленням гривні

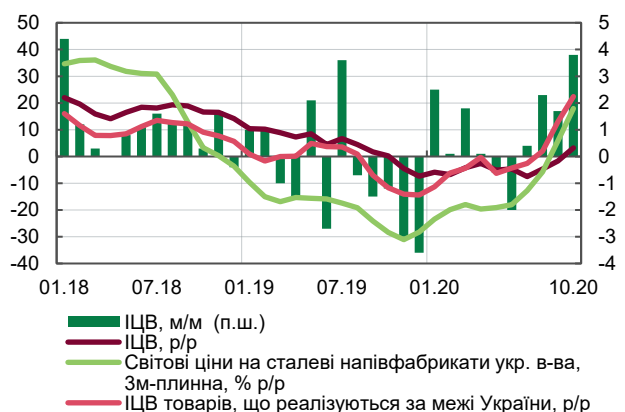
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream, розрахунки НБУ.

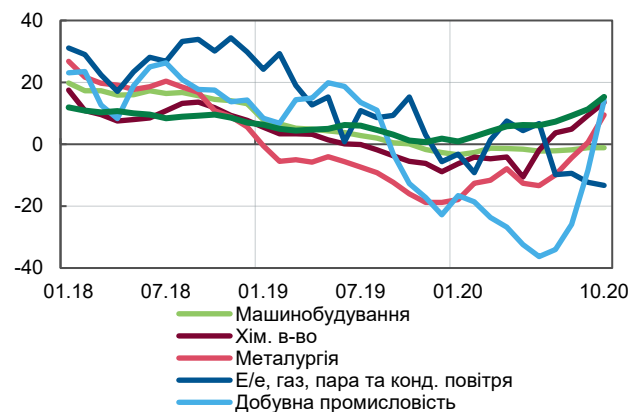
У жовтні після 11-місячного падіння відновилося зростання цін у промисловості у річному вимірі передусім через подорожчання товарів українського експорту на світових ринках (цукор, метали, соняшникова олія), а також зростання цін на енергоносії. Водночас тривало падіння цін у постачанні е/е, газу, пари та кондиційованого повітря через зміну підходів до встановлення цін на е/е для побутових потреб на тлі збільшення споживання населенням

Графік 7. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream.

Графік 8. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінових індексів ІСЦ

	Частка ІСЦ для 2020 року, %			% р/р			Жовтень 2020 року, % м/м
		2018 рік	2019 рік	2020 рік			
				серпень	вересень	жовтень	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	9.8	4.1	2.5	2.3	2.6	1.0
Базова інфляція	59.4	8.7	3.9	3.2	3.1	3.2	0.8
Небазова інфляція*	40.6	10.7	4.8	1.6	1.1	1.7	1.4
сирі продукти	19.4	3.3	3.9	0.9	-1.1	-1.3	1.2
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.0	18.0	8.6	5.2	6.0	7.5	1.6
паливо	3.2	9.1	-8.2	-17.9	-17.4	-16.6	0.8
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	44.7	17.7	7.8	2.3	1.3	1.6	1.1
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.1	20.7	17.9	9.8	9.4	9.5	0.9
Одяг і взуття	5.3	0.9	2.0	-4.5	-5.2	-5.1	2.0
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	5.4	10.6	10.6	-3.1	0.6	5.5	4.4
утримання будинків та прибудинкових територій	0.3	47.5	23.7	3.8	3.2	3.2	0.1
водопостачання	0.2	20.2	19.9	22.5	21.9	19.6	0.0
гаряча вода	0.2	0.9	3.2	-3.6	-3.4	-2.9	0.6
природний газ	1.4	1.2	22.9	-17.8	0.4	24	18.2
центральне опалення	1.0	3.8	5.2	-13.7	-13.7	-10.9	3.5
електроенергія	1.0	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Транспорт	11.2	16.7	12.9	-1.8	-1.0	-0.1	0.2
Зв'язок	2.9	9.1	15.1	7.6	7.7	3.3	0.0
Освіта	1.4	14.9	13.4	13.0	14.1	13.8	0.1

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка ІЦВ для 2020 року, %**			% р/р			Жовтень 2020 року, % м/м
		2018 рік	2019 рік	2020 рік			
				серпень	вересень	жовтень	
Індекс цін виробників	100.0	14.2	-7.4	-4.7	-1.7	3.2	3.8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15.9	14.3	-22.8	-25.9	-8.4	14.2	15.5
Добування кам'яного вугілля	3.3	5.4	-23.6	-31.1	-30.1	-18.9	5.4
Добування сирої нафти і природного газу	4.8	24.9	-32.3	-40.5	-22.0	9.8	33.3
Добування металевих руд	6.3	8.2	-21.4	-22.4	5.8	28.3	9.5
Переробна промисловість	64.4	7.4	-5.7	1.7	4.0	8.4	2.6
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.4	7.0	1.8	9.2	11.3	15.3	2.9
Вир-во коксу і продуктів нафтоперероблення	2.9	-3.1	-14.2	-15.7	-14.8	-4.4	3.7
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.9	7.7	-8.9	4.9	9.3	13.5	2.1
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.5	16.7	9.6	9.8	9.0	8.7	0.7
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.7	12.6	2.6	1.3	2.3	2.6	0.2
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	15.9	5.6	-18.8	-4.4	0.6	9.5	5.3
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	3.2	17.3	1.1	-0.8	-0.4	-2.1	-1.0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	18.5	29.8	-5.6	-9.4	-12.3	-13.3	1.4

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ у результаті застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на підставі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2019 рік.

Список скорочень:

ІСЦ	індекс споживчих цін	м/м	у місячному вимірі
ІЦВ	індекс цін виробників	р/р	у річному вимірі
ДССУ	Державна служба статистики	п.ш.	права шкала
НБУ	Національний банк України		
АЕС, ГЕС	атомні, гідроелектростанції		
РДН, ВДР	ринок "на добу наперед", внутрішньодобовий ринок		